

ΑΟΡΙΣΤΟΣ Β΄

(ενεργητικός και μέσος)

Γεια σου! Σήμερα θα μιλήσουμε για τον **Αόριστο Β΄**, ενεργητικό και μέσο. Προτού όμως μπούμε στο κυρίως θέμα μας, θα κάνουμε μια πολύ μικρή εισαγωγή στα είδη του αορίστου.

Είδη Αορίστου

Υπάρχουν οι εξής καταλήξεις αορίστου στα ομαλά ρήματα:

-σα	: ενεργητ. α΄	ἔλυ-σα	(του ρ. λύω)
-α	: » α΄ άσιγμος	ἔμειν-α	(του ρ. μένω)
-ον	: » β΄	ἔβαλ-ον	(του ρ. βάλλω)
-σάμην	: μέσος α΄	ἔλυ-σάμην	(του ρ. λύομαι)
-άμην	: » α΄ άσιγμος	ἔστειλ-άμην	(του ρ. στέλλομαι)
-όμην	: » β΄	ἔβαλ-όμην	(του ρ. βάλλομαι)
-θην	: παθ. α΄	ἔλύ-θην	(του ρ. λύομαι)
-ην	: » β΄	ἔγράφ-ην	(του ρ. γράφομαι)

Τα ρήματα που έχουν χαρακτήρα **υγρό** ή **ένρικο** (λ, ρ – μ, ν) σχηματίζουν **αορίστο α΄ άσιγμο** με **μακρόχρονη παραλήγουσα**: φαίνω=ἔφηνα, ἀγγέλω=ἤγγειλα μένω=ἔμεινα. Αλλά για αυτά τα ρήματα θα μιλήσουμε πολύ αργότερα. Ας δούμε τώρα πώς κλίνεται ο αόριστος β΄...

Πολλά ρήματα σχηματίζουν τον ενεργητικό και μέσο αόριστο από το θέμα με τις ολικές καταλήξεις του αντίστοιχου παρατατικού στην οριστική και του αντίστοιχου ενεστώτα στις άλλες εγλίσεις. Ο αόριστος αυτός λέγεται (ενεργητικός ή μέσος) **αόριστος δεύτερος**. Ο αόριστος β' σχηματίζεται από τη ρίζα του ρήματος, που είναι πάντα βραχεία: πχ. λείπω→**ἔ-λιπ-ον** →προστακτική λίπε.

Επίσης: λαμβάνομαι < λα-**ν**-β-**άν**-ομαι [πρβ ἔ-λαβ-όμην, λαβή]

↓ ↓
προσφύματα

Ας δούμε πώς κλίνεται ο ενεργητικός και μέσος αόριστος β' του ρήματος **βάλλω**...

Ενεργητικός Αόριστος β'

Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική	Απαρέμφατο	Μετοχή
ἔβαλ-ον	βάλ-ω	βάλ-οιμι			
ἔβαλ-ες	βάλ-ης	βάλ-οις	βάλ-ε		βαλ-ών ²
ἔβαλ-ε	βάλ-η	βάλ-οι	βαλ-έτω	βαλ-εῖν ¹	βαλ-οὔσα ³
ἐβάλ-ομεν	βάλ-ωμεν	βάλ-οιμεν			βαλ-όν ⁴
ἐβάλ-ετε	βάλ-ητε	βάλ-οιτε	βάλ-ετε		
ἔβαλ-ον	βάλ-ωσιν	βάλ-οιεν	βαλ-όντων		

Μέσος Αόριστος β'

Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική	Απαρέμφατο	Μετοχή
ἔβαλ-όμην	βάλ-ωμαι	βαλ-οίμην			
ἔβάλ-ου	βάλ-η	βάλ-οιο	βαλ-οὔ ⁵		βαλ-όμενος
ἐβάλ-ετο	βάλ-ηται	βάλ-οιτο	βαλ-έσθω	βαλ-έσθαι ⁶	βαλ-ομένη
ἔβαλ-όμεθα	βαλ-ώμεθα	βαλ-οίμεθα			βαλ-όμενον
ἔβάλ-εσθε	βάλ-ησθε	βάλ-οισθε	βάλ-εσθε		
ἔβαλ-οντο	βάλ-ωνται	βάλ-οιντο	βαλ-έσθων		

ΠΡΟΣΟΧΗ!!!

1. Είπαμε πως η οριστική κλίνεται σαν τον Παρατατικό. Οι άλλες εγκλίσεις κλίνονται σαν τον Ενεστώτα. **Εξαιρούνται** μόνο οι **έξι σημειωμένοι τύποι**: απαρέμφατο και μετοχή ενεργητικής φωνής που τονίζονται στη λήγουσα, β' πρόσωπο προστακτικής που τονίζεται στη λήγουσα και απαρέμφατο μέσης φωνής που τονίζεται στην παραλήγουσα.

2. Το **απαρέμφατο** και η **μετοχή** του αόριστου β' **ΕΦ**, είτε στα **ΑΠΛΑ** ρήματα είτε στα **ΣΥΝΘΕΤΑ**, τονίζονται στη **λήγουσα**:

Πχ. : λαβείν - παραλαβείν

ό λαβών τὸ λαβὸν - ὁ παραλαβών τὸ παραλαβὸν

3. Το β' ενικό πρόσωπο προστακτικής:

I. Στην **ΕΦ** τονίζεται στην παραλήγουσα ή προπαραλήγουσα (όσο πιο ψηλά γίνεται)
πχ. μάθε, ἄγαγε

ΕΞΑΙΡΟΥΝΤΑΙ: α) ἔλθέ (ἔρχομαι), εὐρέ (εὐρίσκω) ἰδέ (ὄρω) εἶπε (λέγω) λαβέ (λαμβάνω)

Με πρόθεση όμως ανεβάζουν τον τόνο στη λήγουσα της πρόθεσης¹.

Πχ. πρόσειπε, ἄπελθε, ἔξευρε, ἔπιδε, παράλαβε.

β) οι μονοσύλλαβες σχές (ἔχω), θές (τίθημι), δός (δίδωμι), ἔς (ἴημι).

Με πρόθεση όμως ανεβάζουν τον τόνο στη λήγουσα της πρόθεσης¹.

Πχ. ἐπίσχες, παράθες, συνέκδος, ἄφες

II. Στη **ΜΦ** τονίζεται στη λήγουσα και περισπάται (είτε το ρήμα είναι απλό είτε είναι σύνθετο): **πχ** ἄφικοῦ, γενοῦ, παραγενοῦ

ΕΞΑΙΡΟΥΝΤΑΙ: οι μονοσύλλαβες **σχοῦ** (ἔχομαι), **θοῦ** (τίθεμαι), **δοῦ** (δίδομαι), **σποῦ** (ἔσπομαι),

που όταν ενωθούν με δισύλλαβη πρόθεση, ανεβάζουν τον τόνο στη λήγουσα της πρόθεσης.

4. Η ευκτική του ἔσχον (ἔχω) κλίνεται:

Ιδιόρρυθμα , όταν είναι απλή	Κανονικά , όταν είναι σύνθετη
Πχ. σχοίην σχοίης σχοίη σχοίημεν & σχοῖμεν σχοίητε & σχοῖτε σχοίησαν & σχοῖεν	Πχ. παράσχοιμι παράσχοις παράσχοι παράσχοιμεν παράσχοιτε παράσχοιεν

5. Οι αόριστοι β' των παρακάτω ρημάτων παρουσιάζουν ανωμαλία κατά την αφαίρεση της αύξησης της οριστικής:

εἶλον : ἔλω

εἶπον : εἶπω

εἶδον : ἴδω

¹ Δισύλλαβη πρόθεση που έχει πάθει έκθλιψη υπολογίζεται ως μονοσύλλαβη. Η συλλαβή που απέμεινε μετά την έκθλιψη, αυτή θεωρείται πλέον η λήγουσα της πρόθεσης. **Πχ.** ἀπό-λαμβάνω (δισύλλαβη πρόθεση:λήγουσα -πό) →ἀπ-ελάμβανον →ἀπελάμβανον (μονοσύλλαβη πρόθεση:λήγουσα ἀπ-) (βλ. Κων/νος Βασιλάτος, Γραμματική Αρχαίας Ελληνικής, Εκδ. Γρηγόρης, σελ. 43)

6. Ο αόριστος β' του λέγω κλίνεται ως εξής:

Οριστική	Προστακτική
εἶπον	
εἶπας	εἶπε
εἶπε	εἰπέτω & εἰπάτω
εἶπομεν	
εἶπατε	εἴπετε & εἶπατε
εἶπον	εἰπόντων & εἰπάτωσαν

Οι τύποι με -α-προήλθαν από τον Αόριστο α' εἶπα, ο οποίος δανείζει τους λίγους τύπους που σχηματίζει, στον Αόριστο β'.

7. Οι προστακτικές των ρημάτων:

ἤμαρτον	(ἀμαρτάνω)	} ελλείπουν
ἀπηχθόμην	(ἀπεχθάνομαι)	
ὠφλον	(ὀφλισκάνω)	

8. Οι υποτακτικές **σχῶ** (ἔχω) και **σπῶμαι** (ἔπομαι) με πρόθεση ανεβάζουν τον τόνο:

Πχ.			Πχ.		
σχῶ	αλλά:	παράσχω	σπῶμαι	αλλά:	ἐπίσπωμαί
σχῆς		παράσχης	σπῆ		ἐπίσπη
σχῆ		παράσχη	σπῆται		ἐπίσπηται
σχῶμεν		παράσχωμεν	σπῶμεθα		ἐπισπώμεθα
σχῆτε		παράσχητε	σπῆσθε		ἐπίσπησθε
σχῶσιν		παράσχωσιν	σπῶνται		ἐπίσπωνται

9. Οι τύποι **προσσ...** ανήκουν στο ρήμα **προσ-έχω**

ΕΝΩ οι τύποι **προσ...** ανήκουν στο ρ. **προ-έχω**

Πχ. πρόσχω < πρόσ-σχω < προσ-έσχον < προσ-έχω
 πρόσχω < πρό-σχω < προ-έσχον < προ-έχω

Ακολουθεί ένας πίνακας με τα σημαντικότερα ρήματα που έχουν αόριστο β'...

Πίνακας των κυριότερων ρημάτων με αόριστο β'

ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ	Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική	Απαρέμφατο	Μετοχή
ἄγω	ἤγαγον	ἄγαγω	ἄγαγοίμι	ἄγαγε	ἄγαγεῖν	ἄγαγών, -οὔσα, -όν
ἄγομαι	ἤγαγόμην	ἄγάγωμαι	ἄγαγοίμην	ἄγαγοῦ	ἄγαγέσθαι	ἄγαγόμενος, -η, -ον
αἰρέω, -ῶ	εἶλον	ἔλω	ἔλοιμι	ἔλε	ἔλειν	ἔλών, -οὔσα, -όν
αἰρούμαι	εἰλόμην	ἔλωμαι	ἔλοίμην	ἔλοῦ	ἔλέσθαι	ἔλόμενος, -η, -ον
αἰσθάνομαι	ἤσθόμην	αἰσθώμαι	αἰσθοίμην	αἰσθοῦ	αἰσθέσθαι	αἰσθόμενος, -η, -ον
ἀμαρτάνω	ἤμαρτον	ἀμάρτω	ἀμάρτοιμι	-	ἀμαρτεῖν	ἀμαρτών, -οὔσα, -όν
ἀνέχομαι	ἤνεσχόμην	ἀνάσχωμαι	ἀνασχοίμην	ἀνάσχου	ἀνασχέσθαι	ἀνασχόμενος, -η, -ον
ἀπαγορεύω	ἀπείπον	ἀπείπω	ἀπείποιμι	ἀπειπε	ἀπειπεῖν	ἀπειπών, -οὔσα, -όν
ἀπεχθάνομαι	ἀπηχθόμην	ἀπέχθωμαι	ἀπεχθοίμην	—	ἀπεχθέσθαι	ἀπεχθόμενος, -η, -ον
ἀπ-όλλυμαι	ἀπωλόμην	ἀπόλωμαι	ἀπολοίμην	ἀπολοῦ	ἀπολέσθαι	ἀπολόμενος, -η, -ον
ἀφικνέομαι, -οῦμαι	ἀφικόμην	ἀφίκωμαι	ἀφικοίμην	ἀφικοῦ	ἀφικέσθαι	ἀφικόμενος, -η, -ον
βάλλω	ἔβαλον	βάλω	βάλοιμι	βάλε	βαλεῖν	βαλών, -οὔσα, -όν
βάλλομαι	ἔβαλόμην	βάλωμαι	βαλοίμην	βαλοῦ	βαλέσθαι	βαλόμενος, -η, -ον
γίγνομαι	ἔ-γεν-όμην	γένωμαι	γενοίμην	γενοῦ	γενέσθαι	γενόμενος, -η, -ον
ἔπομαι	ἐσπόμην	ἐπίσπωμαι	ἐπισποίμην	ἐπίσπου	ἐπισπέσθαι	ἐπισπόμενος, -η, -ον
ἔρχομαι ἢ εἶμι	ἦλθον	ἔλθω	ἔλθοιμι	ἔλθέ	ἔλθειν	ἔλθών, -οὔσα, -όν
ἔρωτάω, -ῶ	ἤρώμην	ἔρωμαι	ἔροίμην	ἔροῦ	ἔρέσθαι	ἔρόμενος, -η, -ον
εὐρίσκω	ἠύ(ευ)ρον	εὕρω	εὕρομι	εὐρέ	εὐρεῖν	εὐρών, -οὔσα, -όν
εὐρίσκομαι	ἠύ(ευ)ρ-όμην	εὕρωμαι	εὕροίμην	εὐροῦ	εὐρέσθαι	εὐρόμενος, -η, -ον
ἔχω	ἔσχον	σχῶ	σχοίην, -σχοίμι	σχές	σχεῖν	σχών, -οὔσα, -όν
ἔχομαι	ἐσχόμην	σχῶμαι	σχοίμην	σχοῦ	σχέσθαι	σχόμενος, -η, -ον
θέω	ἔδραμον	δράω	δράοιμι	δράμε	δραμεῖν	δραμών, -οὔσα, -όν
θνήσκω	ἀπέθανον	ἀποθάνω	ἀποθάνοιμι	ἀπόθανε	ἀποθανεῖν	ἀποθανών, -οὔσα, -όν
λαγχάνω	ἔλαχον	λάχω	λάχοιμι	λάχε	λαχεῖν	λαχών, -οὔσα, -όν
λαμβάνω	ἔλαβον	λάβω	λάβοιμι	λαβέ	λαβεῖν	λαβών, -οὔσα, -όν
λαμβάνομαι	ἐλαβόμην	λάβωμαι	λαβοίμην	λαβοῦ	λαβέσθαι	λαβόμενος, -η, -ον
λανθάνω	ἔλαθον	λάθω	λάθοιμι	λάθε	λαθεῖν	λαθ-ών, -οὔσα, -όν
ἐπιλανθάνομαι	ἐπελαθόμην	ἐπιλάθωμαι	ἐπιλαθοίμην	ἐπιλαθοῦ	ἐπιλαθέσθαι	ἐπιλαθόμενος, -η, -ον
λέγω	εἶπον	εἶπω	εἶποιμι	εἶπέ	εἶπειν	εἶπών, -οὔσα, -όν
λείπω	ἔλιπον	λίπω	λίποιμι	λίπε	λιπεῖν	λιπών, -οὔσα, -όν
λείπομαι	ἐλιπόμην	λίπωμαι	λιποίμην	λιποῦ	λιπέσθαι	λιπόμενος, -η, -ον
μανθάνω	ἔμαθον	μάθω	μάθοιμι	μάθε	μαθεῖν	μαθών, -οὔσα, -όν
ὁράω, -ῶ	εἶδον	ἴδω	ἴδοιμι	ιδέ	ιδεῖν	ιδών, -οὔσα, -όν

ὀράωμαι, -ῶμαι	εἰδόμην	ἴδωμαι	ἰδοίμην	ἴδοῦ	ἰδέσθαι	ἰδόμενος, -η, -ον
ὀφλισκάνω	ὠφλον	ὀφλω	ὀφλοίμι	—	ὀφλεῖν	ὀφλών, -οὔσα, -όν
πάσχω	ἔπαθον	πάθω	πάθοιμι	πάθε	παθεῖν	παθών, -οὔσα, -όν
πείθω	ἔπιθον	πίθω	πίθοιμι	πίθε	πιθεῖν	πιθών, -οὔσα, -όν
πείθομαι	ἔπιθόμην	πίθωμαι	πιθοίμην	πιθοῦ	πιθέσθαι	πιθόμενος, -η, -ον
πίπτω	ἔπεσον	πέσω	πέσοιμι	πέσε	πεσεῖν	πεσών, -οὔσα, -όν
πυνθάνομαι	ἐπυθόμην	πύθωμαι	πυθοίμην	πυθοῦ	πυθέσθαι	πυθόμενος, -η, -ον
τέμνω	ἔτεμον	τέμω	τέμοιμι	τέμε	τεμεῖν	τεμών, -οὔσα, -ον
τέμνομαι	ἔτεμόμην	τέμωμαι	τεμοίμην	τεμοῦ	τεμέσθαι	τεμόμενος, -η, -ον
τίκτω	ἔτεκον	τέκω	τέκοιμι	τέκε	τεκεῖν	τεκών, -οὔσα, -όν
τρέχω	ἔδραμον	δράμω	δράμοιμι	δράμε	δραμεῖν	δραμών, -οὔσα, -όν
τρέπομαι	ἐτραπομην	τράπωμαι	τραποίμην	τραποῦ	τραπέσθαι	τραπόμενος, -η, -ον
τυγχάνω	ἔτυχον	τύχω	τύχοιμι	τύχε	τυχεῖν	τυχών, -οὔσα, -όν
ὑπισχνέομαι, -οὔμαι	ὑπεσχόμην	ὑπόσχωμαι	ὑποσχοίμην	ὑπόσχου	ὑποσχέσθαι	ὑποσχόμενος, -η, -ον
φέρω	ἤνεγκον	ἐνέγκω	ἐνέγκοιμι	ἔνεγκε	ἐνεγκεῖν	ἐνεγκών, -οὔσα, -όν
φεύγω	ἔφυγον	φύγω	φύγοιμι	φύγε	φυγεῖν	φυγών, -οὔσα, -όν